

Eingin framtíð uttan felags- skap

VIT kunnu altíð semjast um, at so mangt átti at verið øðrvisi og betri, men samanumtikið er eisini almikið at takka fyrri. Sjálvsagt hugsa vit við hesum ikki bert um hvørjar byrðar ella vælsignilsi, ráðandi fólk okkara lutar út á hvønn einstakan, tí við hetta eru vit helst av náttúru ongan tíð nøgd — men alt er ikki bara ringt.

TAÐ er t.d. ikki á nakran hátt sjálvsagt, at vit hava eitt hampuliga gott og friðsælt land at búgva í, at eingin enn, hóast hótandi arbeiðsloysi, er mistur av svongd, at vit hava eitt sámuligt skúla- og heilsuverk og at vit hava frælsi til frítt at trúgva, tala og skriva — at vit enn koma hvørjum øðrum so frægt við, at fáur ikki man hava umsorgan fyrri onkrum ella á einhvønn hátt heldur seg vara av medmenniskjum sínum.

MEN eins greitt er tað, at vit vóru ikki rokkin so langt sum samfelag, um tað ikki var júst henda felags

umsorgan fyrri hvørjum øðrum og tí lítla, vit annars høvdu, sum altíð lá fremst í huga teirra, sum undan gingu í stríðnum.

POLITIKARAR kunnu vit lasta sum vit vilja, serliga onkrar av teimum mest opportunistisku, sum verið hava uppi seinastu árin — politikarar, sum rætt og slætt hava komið sær framat fyrri egnar vinnings skuld, men samanumtikið má haldast, at vit í øllum flokkum eisini hava átt fólk, sum hava latið seg valt á ting við bestu ætlanum um at vera samfelagnum øllum at gagni.

TÁ so er, gera ymsu heitini kanska minni, so leingi enn ber til at savna allan henda ymistlitta vilja um einasta veruliga endamál okkara á hesum klettum — at eingin má farast av samfelagsligum ósketni, at vit sum einstaklingar og samfelag altíð vara av hvørjum øðrum, at vit eftir ferimuni tryggja samfelagið sosíalt og sanniliga eisini vinnuliga.

SUM partur av einum so nógv størri heimi avgera vit sjálvsagt ikki einsamallir, hvussu vit skipa okkum, hvussu góður felagsviljin ann-

ars kann vera. Rættuliga eintáttaða og marknaðarliga treytaða framleiðsla okkara, sum bera skal øllum, setir skiftandi mørk fyrri, hvat vit kunnu loyva okkum á øðrum økjum — fyrri ikki um at tala, minkandi tilfeingi okkara.

AT slík mørk nú aftur eru rokkin, ivast eingin føroyingur í. So hugstoytt hetta annars er, so er kortini ein glotti at hóma í tí álvarsemi, sum fólk øll eins og politikarar leggja í stöðuna og í tað arbeiði, sum nú verður gjørt fyrri at bæta um vinnumøguleikarnar, stovnræktina, frægari vøruúrval — í at lata vinnumøguleikarnar optimalt eftir versandi tilfeingistreytunum.

EINS og tað í teirri vinnuligu broyting, ið stendur fyrri framman, má leggjast størsti dentur á, at sum flestum verður givin móguleiki at vera uppi so ella so, má eisini dentur leggjast á veruliga at hjálpa teimum, sum ikki fáa henda móguleika og enn eina tíð kanska verða uttan arbeiði. Tí, er allur hugsandi vinnuligur nútíðarframburður treytaður av, at aldargamla føroyska samhaldsfesti verður slept fyrri at røkka

onkrum máli nakað skjótari enn annars, fer at vera ivasamt, um tað loysti seg í longdini.

VIT hava sanniliga seinnu árin upplivað alt ov mikið av tí, ið bert loysti seg her og nú til ikki at duga at skilja, at nú má lífast nakað longur fram — inn í eina toluliga varandi framtíð fyrri øll.

sosigaley

Uppsparing og skuld

Dagblaðið skrivur í gjár um uppsparing og uttanlandsskuld. Blaðið skrivur m.a.:

Í 1981 áttu føroyingar á sparikassa- og bankabók 2.370 mió. kr. íalt. Lánsskuld okkara til peningastovnarnar lá tá ájavn við innlánini. Við árslok tað árið var uttanlandsskuld Føroya bert helming av okkara egnu uppsparing, nevniliga um 1.300 mió. kr. Altso áttu vit fyrri 10 árum síðan nærum duplutt so nógv á sparibók í Føroyum, sum vit skyldaðu uttanlands.

Við árslok í fjór vóru samlaðu innlánini á sparibók í Føroyum góðar 9.200 mió. kr. Men við árslok 1990 var samlaða uttanlandsskuld Føroya um 8.700 mió. kr. ella nærum líka so stór sum samlaðu

innlán okkara.

Sostatt er uppsparingin í peningastovnum innanoyggja økt 4-falt, meðan uttanlandsskuldin er vaksin 8-falt ella duplutt so nógv farnu 10 árin.

Ílt er at siga hvørji tey fólkinu eru, sum hava virkað við til at uppsparingin er fyra ferðir so stór í dag i mun til fyrri 10 árum síðani. Her eru ivaleyst mong av teimum, sum vit kalla »vanligu« fólkinu. Hinvegin er eingin ivi um, hvør eigur høvuðsábyrgdina av at uttanlandsskuldin er økt átta ferðir í sama tíðarskeiði. Hetta eru tey av Dagblaðnum hálovaðu vinnulivsfolkini, sum hava lænt okkum langt út av landgrunninum. Til iløtur, sum bert eitt enn størri brúk skal til fyrri at forrenta.

Hvør verður revsaður?

Dagblaðið skrivur, at frameftir má lántøka gerast ólønandi og uppsparing fyrirummarlig.

Bláðið skrivur m.a.:

Ein høvuðsuppgávan hjá sitandi landsstýrissamgongu verður at fáa javnvág millum tað, vit læna og tað, vit eiga. Til tess krevst sinnalagsbroyting, so vit hvør sær seta tæring eftir. Hetta er góður gamal siður í Føroyum. Eisini eigur menniskjan í sær viðfødd evni at syrgja fyrri morgindegnum, um ytru umstøður eru til vildar.

Men hesar umstøður eru treytaðar av fjarða búskaparpolitikkinum. So ábærum og einstáttaðum samfelag sum okkara tørvar alla tað eginuppsparing, sum yvirhøvur fáast kann. Tað er altumráðandi hjá lögtingi og

landsstýri at skapa fyrri treytir fyrri stórum uppsparingarmøguleikum og lítum lántøkutorvi fyrri øll. Sosialistiska ólagið at revsa uppsparing og at læna skuldarbinding má haldast uppat. Frameftir má lántøka gerast ólønandi og uppsparing fyrirummarlig.

Hetta ljóðar ómetaliga vakurt, men er kortini til ógvuliga lítlan fyrirum fyrri tey allar flestu, sum ongarn móguleikar hava at leggja eina einastu krónu til síðis.

Landsvask

Hvør kundi ikki hugsa sær ein einstakan orða uppá eina millión á hvørjum árið. Ivaleyst mong og tí er ikki lögdi, at privat vaskari í Havn fegin vildi fingið loyvi til at vaska fyrri Smyril Line. Alt annað hevði verið lögdi.

Men Smyril Line hevur valt aðra loysn. Reiðarið vil heldur vaska á Landssjúkrahúsinum. Ivaleyst orsaka av ávisum fyrirummunum. Spurt verður, hví almenna Landssjúkrahúsið skal taka viðskiftafólk frá tí privata.

Men hetta mál hevur eisini tvinnað síður. Vit kundu eisini spurt hví tað

almenna, í hesum førinum Landssjúkrahúsið, skal lata stórar og dýrar maskinur standa fyrri einki ein stóran part á degnum í staðin fyrri at nýta tær. Landssjúkrahúsið er sanniliga eisini í peninganeyð.

Tað ber ikki til at gremja seg um hvussu nógvir pengar almennir stovnar skulu hava og samstundis gremja seg upp aftur meira, tá hitt sama almenna roynir at fáa sær nakrar eyka inntøkur.

